

Institucions culturals davant el límit del model

Publicat per [Interacció](#) [1] el 11/11/2020 - 09:00 | Última modificació: 13/05/2026 - 13:29

La crisi de la Covid-19 no apareix en aquest debat com una interrupció excepcional, sinó com el moment en què moltes contradiccions acumulades dins les institucions culturals es fan impossibles d'amagar. El dossier coordinat per Jesús Carrillo Castillo a la revista PH parteix d'aquesta constatació: el model institucional construït durant dècades mostra signes evidents d'esgotament, tant per la seva dependència econòmica del turisme i les indústries de l'oci com per la seva dificultat per relacionar-se amb una societat cada vegada més fragmentada, crítica i desigual.

El gran interès del conjunt de textos és que no plantegen una simple reforma de gestió. El que es posa en qüestió és la mateixa idea d'institució cultural. Carrillo descriu la tensió entre dos models que han marcat les darreres dècades: d'una banda, la institució orientada a l'atracció de capital, turisme i competitivitat urbana; de l'altra, les pràctiques que entenen la cultura com a espai de mediació social, experimentació democràtica i producció col·lectiva de sentit.

Aquesta tensió recorre tot el dossier. Javier Rodrigo proposa llegir les polítiques culturals des dels ecofeminismes i el decreixement cultural, qüestionant frontalment la lògica productivista que ha convertit la cultura en recurs econòmic i instrument de marca urbana. Jaron Rowan, per la seva banda, alerta que molts processos participatius impulsats durant els anys dels "nous municipalisme" no van alterar realment les estructures de poder institucionals. Es convidava a participar, però els espais on es prenen les decisions continuaven pràcticament intactes.

El dossier és especialment valuós perquè evita presentar la participació, les cures o la mediació com a noves consignes automàticament emancipadores. Diversos textos insisteixen que sense transformacions materials en la governança, en les relacions laborals i en la distribució efectiva del poder, aquests llenguatges poden acabar absorbides per la mateixa institució sense modificar-ne el funcionament. La pregunta de fons no és només com programar diferent, sinó quin tipus d'institució cultural és possible sostenir en un context de crisi ecosocial, precarització estructural i desconfiança democràtica.

Per al món local, aquest debat té una rellevància directa. Molts municipis continuen treballant amb infraestructures, procediments i imaginari institucionals concebuts per a una altra etapa històrica. El dossier planteja si la cultura pot continuar organitzant-se principalment al voltant de l'esdeveniment, l'externalització i la captació de públics o si cal començar a pensar les institucions culturals com a estructures de sosteniment social, corresponsabilitat i vinculació territorial.

Les noves institucionalitats culturals desplacen el focus des de la programació cap a la governança, la mediació i la relació ecosistèmica amb el territori i els seus agents socials.

Referència

Carrillo Castillo, J. (Coord.). (2020). *Hacia una nueva institucionalidad cultural. Modelos emergentes de gestión*. Revista PH, 101, 342–365. Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico. <https://doi.org/10.33349/2020.101> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: treball cultural i professionals

Etiquetes: pensament cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2020/institucions-culturals>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.33349/2020.101>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8362>